

Jaarverslag 2020

Centrum Ontmoeting in Levensvragen

Voorwoord

In dit document beschrijven we de jaarcijfers van het Centrum Ontmoeting in Levensvragen (COiL) over 2020.

Het COiL is haar vrijwilligers veel dank verschuldigd. Zij hebben zich, ook in dit bijzondere jaar, blijvend betrokken getoond op medemensen en zich op velerlei wijze voor hen ingezet. Dank daarvoor.

Nicolette Hijweege
Coördinator COiL
27 januari 2021

Het COiL is onderdeel van Sterker sociaal werk

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
I. Overzicht vrijwilligers	4
II. Overzicht cliëntcontacten	6
III. COiL (zelf)organisatie	10
IV. Intervisiebijeenkomsten	11
V. Trainingen, scholingen en lezingen	12
VI. Samenwerking en publiciteit	14
VII. Planning 2021	15

I. Overzicht vrijwilligers

We startten 2020 met 82 vrijwilligers.

We eindigden 2020 met 78 vrijwilligers.

14 vrijwilligers zijn gestopt.

10 nieuwe vrijwilligers zijn begonnen.

Aantal jaren betrokkenheid van de vrijwilligers die gestopt zijn

Jaren betrokken	2	3	4	5	6	9	10	13	14
Aantal	3	2	2	1	2	1	1	1	1

Anciënniteit van het vrijwilligersbestand COiL 31-12-2020

Aanvang	2006-2010	2011-2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal	16	24	8	9	3	8	10

Leeftijdrange van vrijwilligers die bij het COiL betrokken zijn: 23 - 87 jaar.

Leeftijdscohort vertrokken en nieuwe vrijwilligers (verandering leeftijdsopbouw)

Cohort	20-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
Vertrokken		1	1	3	5	4
Nieuw	3	4	1	2		

Leeftijdscohort vrijwilligersbestand COiL 31-12-2020

Cohort	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90
Aantal	5	6	1	11	35	19	2

Verdeling naar sekse

22 mannen

56 vrouwen

Stagiaires

In 2020 hebben 4 studenten stage gelopen bij het COiL.

- één studente Social Work participeerde in de terugkombijeenkomsten en het eindigheidsproject. Zij heeft haar stage met een ruim voldoende afgerond en blijft als ondersteuner van 1 cliënte betrokken.
- één studente liep vanuit de samenwerking met het transmuraal netwerk ZINNET stage bij het COiL vanuit haar studie tot geestelijk begeleider bij de UvH. Zij participeerde in de (ontwikkeling van) de online-training die bij de KBO-Brabant werd uitgevoerd vanaf maart 2020. Zij heeft deze stage (die in combinatie met een stage in het Radboud UMC plaatsvond) ruim voldoende afgerond.
- de onderzoeksopdracht die uitgevoerd werd door de student Toegepaste Psychologie werd eind december met een voldoende afgerond.
- de tweede jaarstage die vanaf september 2020 vanuit Social Work door een studente werd ingevuld in een samenwerking tussen ontmoetingsgroepen en COiL is voortijdig gestopt omdat de studente besloten heeft haar studie niet voort te zetten.

Verschillende pogingen om samen te werken met studenten uit de minor Zingeving zijn op niets uitgelopen. We zijn hieromtrent in overleg met de coördinator van de minor, Dries de Moor.

II. Overzicht cliëntcontacten

Vrijwilligers van het COiL bieden ondersteuning door:

- Individuele gesprekken,
- Het te boek stellen van het levensverhaal (het zogenaamde levensboek),
- Gespreksgroepen.

Daarnaast zijn reeds enkele jaren twee vrijwilligers betrokken bij het herstelcentrum Dekkerswald. Zij zijn daar beiden een dagdeel per week aanwezig voor gesprekken met patiënten die aangegeven hebben daar behoefte aan te hebben. Deze inzet is gedurende 2020 door corona beperkt geweest.

In wat volgt staan we kort stil bij de aanmeldingen voor individuele gesprekken en levensboeken. We bespreken deze naar aantal; naar 'hulpvraag'; leeftijd van de aangemelde cliënt; regio en verwijzer. Vervolgens staan we stil bij de afgeronde contacten. Deze bespreken we naar reden van afronding, duur van het contact en leeftijd van de cliënt.

Daarna geven we een overzicht van het verloop van het werk van de vrijwilligers die levensboeken schrijven.

Tot slot staan we stil bij de gespreksgroepen.

Aanmeldingen

77 mensen werden aangemeld: 29 mannen, 48 vrouwen.

17 aanmeldingen gingen na een kennismakingsafpraak niet door:

- 6 van deze aanmeldingen kwamen bij aanvang van de eerste lockdown en vonden daardoor meestentijds op verzoek van de cliënt geen doorgang,
- 5 mensen waren na aanmelding (en 1 na een gesprek) niet meer bereikbaar (1 van hen was overleden),
- 6 zagen na de kennismaking af van ons aanbod, omdat het niet aansloot, of omdat andere ondersteuning beter passend was.

60 aanmeldingen vonden doorgang.

Het aantal aanmeldingen was door de lockdown scheef verdeeld. Tot en met juni hadden we 22 aanmeldingen. Sinds augustus werden 51 mensen aangemeld (gemiddeld 10 per maand).

Het COiL heeft ook dit jaar zonder wachtlijst gewerkt.

De vrijwilligers werkten tijdens de lockdownperiodes voornamelijk via telefonische contacten en op momenten dat er geen sprake was van beperkende maatregelen, met inachtneming van de coronaregels, afgestemd op de wensen en mogelijkheden van cliënt en vrijwilliger.

Thematieken nieuwe aanmeldingen

Rouw en verlies	16
Klein netwerk en vereenzaming	11
Omgaan met het verleden	10 (waarvan 6x levensboek)
Leven met beperking of vitaliteitsverlies	12
Levensoriëntatie of nadenken over de toekomst	6
Beginnende dementie	6
Psychische problemen	6
Terminaal zijn / slecht nieuws verwachten	4
Weinig respons hulpverlening	2
Gevoel van onveiligheid	2
Levenstestament	1
Mantelzorg	1
Corona	1

Leeftijd van nieuw aangemelde cliënten (N=77)

Cohort	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-100	onbekend
Aantal	4	-	-	6	11	20	24	9	3

Aanmeldingen gemeentelijk

Nijmegen	61
Groesbeek	1
Malden	1
Arnhem	1
Lent	3
Beneden Leeuwen	2
Berg en Dal	2
Wijchen	4
Ewijk	1

Verwijzers

Sociaal wijkteam / TCA/ maatsch. werk / ouderenadvies	19
Wijkverpleegk /poh / huisarts	18
Langer thuis website / obv overleg langer thuis medewerker	12
Zelf / sociaal netwerk	9
Collega coördin.	8
Zinplus / GV	6
Propersona/hulpdienst	3

Contact verloop

We startten het jaar met 103 cliënten.

We eindigden het jaar met 102 cliënten.

61 Contacten werden afgerond.

In 2020 kregen 163 mensen voor kortere of langere tijd ondersteuning vanuit het COiL.

Redenen afronding

Afgerond met wederzijdse instemming	16
Overleden (10 van hen waren 90+)	14
Andere hulpvraag	11
Vrijwilliger vertrokken	6
Geen contact meer mogelijk (dementie)	6
Corona (allen 80+)	6
Andere hulpverlener neemt over	5
Contact na aanmelding niet gerealiseerd	5
Wil geen gebruik maken van aanbod	4
Fout in overdracht (met GV)	3

Duur van de afgeronde contacten

Contact niet doorgedaan	16
1 maand - half jaar	21
Half jaar - jaar	9
1 - 2 jaar	12
2 - 5 jaar	15
5 jaar of meer	6

Leeftijd van mensen van wie het contact met de vrijwilliger gestopt is

14 mensen van 90 jaar en ouder

30 mensen van tussen de 80 en de 90 jaar

10 mensen van tussen de 70 en 80 jaar

2 mensen van tussen de 60 en 70 jaar

1 persoon van tussen de 50 en 60 jaar

2 mensen van tussen de 40 en 50 jaar

6 mensen die langer dan 5 jaar begeleid werden overleden dit jaar.

Levensboeken

We startten 2020 met 9 levensboeken waaraan gewerkt werd. 1 Boek is niet afgerond, de cliënt gaf aan er nu geen energie voor te hebben. 6 Levensboeken zijn afgerond.

In 2020 kregen we 10 aanvragen voor levensboeken. 4 Aanvragen gingen door corona niet door.

Eind 2020 wordt aan 8 levensboeken gewerkt.

Groepswerk

Het groepswerk heeft geleden onder:

- de coronamaatregelen,
- wisseling van de wacht bij de coördinatoren

Eind 2020 waren de volgende groepen actief:

- 1) Schrijf-gespreksgroep in Stip Oost,
- 2) Gespreksgroep rond actuele levensthema's in de Kentering,
- 3) OBG-gespreksgroep (wisseling van begeleidingsvrijwilligers,
- 4) Diversiteitsgroep in de Haard,
- 5) Zilverden (ism de Deel de Dag-locatie, geen voortgang sinds maart 2020).

De gespreksgroep in Het Hert is sinds de eerste lockdown en met de wisseling van begeleiders niet meer actief.

Het COiL heeft in 2020 geen groepsactiviteiten voor mantelzorgers georganiseerd.

III. COiL (zelf)organisatie

Het COiL heeft tot en met september 2020 twee coördinatoren: Olga Verbeek (12 uur) en Nicolette Hijweege (16 uur). Olga heeft haar werkzaamheden bij het COiL vanwege de start van een studie neergelegd. Vanaf half augustus is Nicolette voor 24 uur coördinator van het COiL en zijn er vier uren flexibel beschikbaar voor inzet van andere werkers binnen Sterker voor het COiL.

Klankbordgroep

Sinds 2017 heeft het COiL een vrijwilligersklankbordgroep. Deze is in 2020 twee keer bij elkaar geweest, waarvan één keer online. De coördinator heeft in de tweede helft van 2020 de klankbordgroep enkele keren geconsulteerd rond initiatieven of vragen waaromtrent zij ruggespraak wilde.

6 vrijwilligers hebben zitting in de klankbordgroep, 2 vrijwilligers hebben aangegeven per 2020 de klankbordgroep te verlaten. Omdat we het het prettigst vinden dit afscheid 'live' te doen, heeft het nog niet plaatsgevonden.

Begeleiding bij keuzes

Een groep van vier vrijwilligers, 1 emeritus geestelijk verzorger (gepromoveerd op morele counseling) en 1 coördinator van het COiL buigt zich over kortdurende (verkennde) ondersteuning van cliënten op het gebied van keuzes in behandelingen / einde van het leven. Deze groep is in 2020 niet bij elkaar geweest. Er is door het jaar heen een drietal aanvragen geweest waarbij deze expertise gevraagd werd.

Ontmoetingsgroepen van en voor vrijwilligers van het COiL

Er bestaan onder de vrijwilligers enkele gespreks-/ontmoetings-/leesgroepen.

Eén rond interculturele contacten en waar de vrijwilligers dan in de contacten tegenaan lopen.

Eén groep richt zich op levensbeschouwelijk-inhoudelijke teksten.

Een groep bespreekt levensthema's die actueel zijn onder de betrokkenen.

Ontmoetingsmoment

Sinds 11 november 2020 wordt wekelijks een kort digitaal stiltemoment met vrijwilligers van het COiL gehouden. Het moment is ingesteld om ondanks alle afstand die er is (ritueel) met elkaar verbonden te zijn, en 'weet' te hebben van elkaar en het grotere geheel waarin wij functioneren, zorgen die we (stilzwijgend) delen en 'samen' dragen. Tussen de 7 en 12 vrijwilligers participeren in dit moment waarin een verhaal gelezen wordt, licht ontstoken en een lied gespeeld wordt.

IV. Intervisiebijeenkomsten

In 2020 vonden 5 series van terugkombijeenkomsten plaats. Tweeënhalve reeks werd live vormgegeven, en 2.5e reeks digitaal. In het licht van corona is de groepsgrootte aangepast. Dat betekent dat er nu 8 terugkomgroepen zijn voor individuele gesprekken, 2 voor gespreksgroepsleiders en 1 voor levensboeken. Een goed deel van de vrijwilligers participeert in de onlinebijeenkomsten. Een ander deel geeft aan zich hier niet goed bij te voelen en neemt daaraan geen deel. Via email of telefoon houdt de coördinator zoveel mogelijk contact met vrijwilligers die niet in de groepen participeren.

V. Trainingen, scholingen en lezingen

Doelstelling van de trainingen is het scholen van eigen vrijwilligers en het verspreiden van het gedachtegoed van het COiL (aandacht voor zingeving en werkvormen rond zingeving) binnen andere (vrijwilligers)organisaties.

Trainingen

Als gevolg van de ontwikkelingen rond corona werd de starttraining van maart na één bijeenkomst afgebroken. De starttraining van het najaar kreeg met acht deelnemers, die allen vrijwilliger bij het COiL zijn geworden, doorgang.

De training voor gespreksgroepsleiders is dit jaar niet doorgegaan. We bezinnen ons op een nieuwe vorm van inwerken in dit COiL-ambacht.

In juni 2020 ontwikkelden we in samenwerking met het transmuraal netwerk ZINNET, een verkorte online-training 'Luisteren met ruimte' die door eigen vrijwilligers, vrijwilligers van het Radboud UMC en van 'de derde verdieping' in Arnhem gevolgd werd. In totaal rondden 6 mensen deze training af. In november werd dezelfde training opnieuw aangeboden. Daaraan namen 10 mensen deel: 2 werkers uit de eerste lijn (extern), 2 stagiaires, 1 medewerker van de dienst GV, 2 nieuwe vrijwilligers van het COiL en 3 leden van de patiënten adviesraad van de dienst GV.

De eerste training werd mede-verzorgd door een trainee/vrijwilliger E. v.d. Belt, de tweede training werd mede-verzorgd door J. van Schayk (humanistisch GV in opleiding) en Dr. W. Smeets (hoofd dienst DGVP Radboudumc). Vanuit ZINNET zullen v. Schayk en Smeets intervisiebijeenkomsten voor deze groep gaan verzorgen.

Scholingen

Door de coronapandemie vond alleen de informatiebijeenkomst rond het eindigheidsproject met daarin vier korte lezingen digitaal doorgang. Ruim 30 mensen namen aan deze digitale scholing deel.

Enkele vrijwilligers van het COiL namen deel aan:

- het symposium Voltooid Leven dat in maart door het Stadsklooster werd georganiseerd,
- de ZINNET-bijeenkomst rond het model van geestelijke verzorging van Job Smit,
- de ZinPlus intervisiebijeenkomsten, waarin naast kennismaking tussen geestelijk verzorgers en vrijwilligers ook het oefenen met methoden van intervisie centraal stond.

Lezingen

In januari 2020 hield Trees Versteegen een lezing met de titel: Geleefde genade. De lezing ging in op aspecten van het proefschrift van mw Versteegen over ervaringen van genade bij vrouwen. Er namen 10 mensen deel aan de bijeenkomst.

Op 5 maart 2020 werd een workshop gegeven door Fransje Meier en Carin van Eldijk rond creatieve werkvormen in de ondersteuning van cliënten. Er namen 7 mensen deel aan de bijeenkomst.

De bijeenkomst van 13 maart over Dialoog als gespreksbenadering, gegeven door Marina Kuyper, werd vanwege coronamaatregelen afgezegd.

Het COiL zomerprogramma bestond dit jaar uit het aanbieden van een coronagespreksgroep van 4 bijeenkomsten waarin de deelnemers met elkaar in gesprek gingen over hoe zij zich in de coronalockdown ervaren (hebben). Hieraan namen 4 mensen deel, de groep is nadien blijven bestaan.

Eindigheidsproject

Aanleiding voor het project:

- In 2019 werd door een deel van de vrijwilligers een STEMtraining gevolgd, een 15-tal vrijwilligers had ook interesse in deze training, maar kon niet participeren.
- In terugkombijeenkomsten in 2019 kwam meermalen en in diverse cases eindigheid als thema aan de orde.

Daarop ontstond het initiatief om eens te kijken hoe we eindigheid als thema in de gesprekken van vrijwilligers meer beschikbaar kunnen maken en ook afstemming kunnen zoeken met andere zorgverleners/welzijnswerkers. Er werd een voorbereidingsgroep met 4 vrijwilligers, 1 stagiaire en 2 coördinatoren geformeerd (feitelijk was de 2^e coördinator vanwege beperkte uren beperkt betrokken). Daaruit kwam een projectopzet met 8 inhoudelijke en verschillende gesprekstechnische bijeenkomsten voort die in samenwerking met geestelijk verzorgers van ZinPlus vormgegeven zou worden. De aftrap (met een introductie en een kennisbijeenkomst) vond plaats in september. De aangescherpte coronamaatregelen en uiteindelijk de tweede lockdown hebben gemaakt dat een en ander is uitgesteld tot april 2021, vooral ook omdat de samenstellers van het programma hechten aan live bijeenkomsten. Het programma is opvraagbaar bij de coördinator van het COiL.

VI. Samenwerking en publiciteit

Samenwerking met netwerken

Het COiL heeft een samenwerking met:

- **Zinplus:** een samenwerkingsverband tussen de Geestelijke Verzorging binnen Palliatieve Zorg Thuis (GVPZ), het Centrum Ontmoeting in Levensvragen (COiL), Netwerk100 en Netwerk Palliatieve Zorg Zuid-Gelderland (NPZZG). In de samenwerking binnen Zinplus vinden wederzijds doorverwijzingen plaats en kunnen gezamenlijk scholingen worden vormgegeven.
- **ZINNET:** een transmuraal netwerk van organisaties in de regio Zuid Gelderland (Nijmegen eo) en het Land van Cuijk. Via scholing en onderzoek legt ZINNET zich toe op de kinderpalliatieve zorg, de interculturele zorg en de bijdrage van betaalde en onbetaalde professionals in de aandacht voor zingeving en levensvragen. Binnen ZINNET vinden wederzijds doorverwijzingen plaats en worden gezamenlijk scholingen vormgegeven.
- **Het huis van compassie:** de samenwerking concentreert zich op het moment op de vorming van 'het huis van verlies en rouw' en de daarmee verbonden subsidieaanvraag.
- **Het actieonderzoek: Zinsitief:** in dit actieonderzoek staat de samenwerking tussen geestelijke verzorging, vrijwillige zingevingsondersteuners en eerstelijns professionals centraal. Inzet voor Zinsitief wordt, als het extra werkzaamheden zijn die buiten het normale werk vallen, gefactureerd aan het actieonderzoek.

Publiciteit

In 2020 heeft het COiL drie keer met een korte bijdrage in 'de Brug' gestaan.

Twee keer heeft de coördinator in een teamoverleg van een sociaal wijkteam het werk van de vrijwilligers van het COiL toe kunnen lichten.

VII. Planning 2021

Aandachtspunten bij de basiswerkzaamheden:

- Uitwerken nieuwe opzet gespreksgroepen,
- Nieuwe flyer en publiciteit voor de levensboeken.

In 2021 zullen er naast de gebruikelijke inzet vier speerpunten zijn:

- 1) Aandacht en inzet voor ondersteuning van jongeren die (door corona) in gesprek willen over zingevingsthema's,
- 2) Actieve inzet op werving van vrijwilligers met een migratieachtergrond en/of samenwerking met zelforganisaties van mensen met een migratie-achtergrond,
- 3) Uitwerken van het eindigheidsproject,
- 4) Verder vormgeven van de inzet voor het actie-onderzoek:
 - in samenwerking met ontmoetingsactiviteiten, goede dag en deel de dag binnen Sterker sociaal werk. Erika is hierin samenwerkingspartner.
 - nauwkeurige registratie van doorverwijs motivaties en keuzes.

Inzet voor training / scholing:

- 2 'live' starttrainingen,
- 2 online trainingen,
- 1 live/online levensboekentraining,
- Scholing mbv Good Habitz.: gezamenlijk tijdpad voor bepaalde scholingen

Samen met de andere vw-projecten binnen Sterker:

- samenwerken en afstemmen rond inzet van vrijwilligers
- profileren van de bijdrage die vrijwilligers leveren aan welzijn in Nijmegen.

In het licht van het actieonderzoek Zinsitief zal er vanaf februari een student van de hogeschool Windesheim een onderzoeksstage uitvoeren rond de aandacht voor zingeving door professionals en vrijwilligers bij ouderen van deel de dag en ontmoetingsactiviteiten van Sterker Sociaal Werk.